

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за придобиване на образователната и научна степен "Доктор"

Рецензент: проф. дфн Ирена Василева

Кандидат: Константинос Парисис

Докторант в самостоятелна форма на обучение по Докторска програма „Немски език“; Професионално направление: 2.1 Филология; Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Тема на дисертационния труд: „Interkulturalität durch Sprachkonzepte im DaF-Unterricht in der griechischen Grundschule“ (Межкултурност чрез езикови концепти в обучението по немски език в гръцкото основно училище)

1. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът е завършил бакалавърска програма по германистика (немски език и филология) в Аристотелския университет, Солун и магистърска програма по „Дидактика на немския език като чужд“ в Гръцкия отворен университет в Патра. Има съществен опит като преподавател по немски език, а от 2022 г. е докторант в ЮЗУ, катедра „Германистика и романистика“.

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Всички представени трудове се приемат за оценка.

Дисертацията с общ обем 220 страници се състои от уводна част, четири глави и приложения. В **уводната част** изследването разглежда значението на межкултурните езикови концепции в преподаването на чужди езици, по-специално на „Немски език като чужд“ (DaF) в Гърция. Предвид нарастващата миграция се подчертава, че при съвременното чуждоезиково обучение трябва да се преподава не само граматика и лексика, но и културни ценности и форми на комуникация, за да насърчава интеграцията и межкултурното разбиране.

Теоретично изследването се основава на когнитивистки подходи и теорията за концептуалната метафора. Езиковите концепции се разглеждат като културно обусловени единици, които влияят върху мисленето и поведението.

Целта на изследването е да идентифицират межкултурни езикови концепции в два гръцки учебника по немски език като чужд и да се анализира тяхното дидактично приложение. Фокусът е върху концепции като учтивост, емоции, солидарност, миграция и ценности.

Качественият анализ показва, че макар и да са налице межкултурни теми, социално-политическите аспекти и межкултурните сравнения са недостатъчно застъпени. От това се прави изводът, че межкултурните концепции трябва да бъдат по-силно интегрирани в учебниците и систематично използвани в преподаването, за да се насърчава целенасочено межкултурната компетентност на учещите. Ясно са очертани и изследователските въпроси, както и структурата на дисертацията.

Първата глава представлява обзор на литературата по темата. Във фокус стоят съвременните изследвания в областта на межкултурните отношения, които подчертават, че езикът е не само средство за комуникация, но и носител на културни значения. Придобиването на езикови умения се разглежда като културен процес. Централна теоретична основа е разграничението между „Култура с главна буква“ (литература, изкуство, философия) и „Култура с малка буква“ (ежедневни навици и комуникационни рутини). Разгледани и обобщени са редица проучвания, които показват, че двете измерения са интегрирани по различен начин в учебниците, като елементите с „малко к“ са от решаващо значение за развитието на межкултурната компетентност. В изследването се показва, че езикови понятия като радост, съгласие или идентичност играят централна роля както във философския контекст (глобализъм, индивидуализъм), така и в ежедневните езикови действия, като по този начин допринасят съществено за разбирането на интеркултурността.

Подчертава се, че в центъра на межкултурната комуникация стои межкултурната комуникативна компетентност, която обхваща не само езикови, но и културни норми, ценности и перспективи. Затова учещите трябва не само да владеят граматика и лексика, но и да разбират социалните роли, стратегиите за учтивост и културните очаквания.

Обръща се специално внимание на интеркултурната личност, която се характеризира с отвореност, емпатия и адаптивност като основа за успешна комуникация между културите. Глобалният гражданин разширява тази концепция, като добавя отговорност за световни теми като устойчивост и социална справедливост. Езиковите концепции свързват двата подхода, като изразяват езиково културни ценности като учтивост или емоции и по

този начин позволяват интеркултурно разбирателство в практиката. Освен това се изяснява същността на езиковите концепции като носители на интеркултурност и техния дидактичен потенциал.

Като цяло, литературният обзор демонстрира способността на докторанта да подходи към темата многоаспектно, включвайки критично различни гледни точки на голям брой автори с публикации на различни езици.

Втората глава представя методологията на изследването, а именно на межкултурни езикови концепции в учебниците *Beste Freunde 2* и *DaF- Kompakt A1-B1* в контекста на обучението по немски език в гръцките училища. Тя се основава на четири основни метода: корпусно ориентиран анализ, качествен анализ на съдържанието, типов анализ, както и идентифициране на доминиращи елементи и пропуски. С помощта на индуктивен подход категориите се извеждат директно от данните в учебниците, за да се визуализират имплицитните межкултурни съдържания.

Целта е да се систематизират езиково и културно обусловените концепции - като учтивост, идентичност, манталитет, солидарност, семейство, позитивност/негативност - и да се сравни тяхното представяне в двете култури. Качественият анализ позволява да се разпознаят модели, разлики и универсални ценности и да се интерпретира тяхното езиково и визуално представяне в учебниците. По този начин методологията допринася за по-целенасочено откриване и оценяване на межкултурните аспекти в езиковото обучение.

В тази глава се описват и критериите за извличане на корпуса, както и разделянето на откритите езикови концепции на три групи: комуникативни езикови концепции на интеркултурността, социални езикови концепции на интеркултурността и културно-свързани езикови концепции на интеркултурността.

Третата глава е сърцевината на изследването и представя "Качествено-емпиричен анализ на езиковите концепции във връзка с межкултурността" в разгледаните учебници. Въз основа на възприетата методология са анализирани систематично 37 езикови концепции с общо 141 позовавания. Целта е да се проучи тяхната межкултурна релевантност, както и тяхната езикова, дискурсивна и социокултурна реализация. Емпиричният анализ се извършва въз основа на тройна категоризация по основни типове и взема предвид както количествени

аспекти (честота на концепциите), така и качествени характеристики (дидактично приложение и въздействие върху учащите). Резултатите се основават на проявленията, документирани в Приложението, и показват, наред с другото, разпределението на концепциите в категории като езикови концепции, свързани с комуникацията, обществото и културата. В резултат на изключително детайлен анализ се стига до заключението, че межкултурните концепции са налице в учебниците, но са небалансирани. За да бъде дидактиката съвременна, межкултурното учене трябва да бъде неразделна част от езиковото обучение и да насърчава в по-голяма степен рефлексията, промяната на перспективата и културното многообразие.

В **заключението** (Г лава 4) се обобщават резултатите от изследването, което показва, че езиковите концепции в учебниците по немски като чужд език не са абстрактни категории, а оказват пряко влияние върху практиката на преподаването. Съзнателното им разглеждане свързва изучаването на езика, културния опит и межкултурната компетентност. Особено социално ориентирани концепции, като например образователната система, насърчават активното сравняване и разширяват културните хоризонти. Трите изследвани групи концепции поставят различни акценти. Като цяло обаче се установява, че учебниците остават силно фокусирани върху Германия и често предават интеркултурността едномерно. Препоръчва се дидактична преориентация, която използва езиковите концепции по-взаимосвързано и рефлексивно, за да премахне стереотипите и да насърчи истинската способност за межкултурен диалог. Езиковите концепции не са само учебни съдържания, а носители на културни ценности и инструменти за межкултурно формиране на личността.

Напълно съм съгласна с **Приносите** в дисертацията, посочени от автора в края на Автореферата (стр. 47-48) и няма да ги повтарям тук. Трябва да подчертая, че работата се отличава с изключителна задълбоченост, многопластовост и внимание към детайла, както и със строга, ясна и логична организация на текста, без излишни отклонения от темата.

Библиографията съдържа 128 източника, които са много подходящо подбрани и обхващат целия спектър на темата. Включени са и 3 онлайн източника, както и списък на гръцки официални документи, регулиращи този вид обучение.

Представеният **автореферат** отразява адекватно съдържанието на дисертацията в рамките на 48 страници.

Представени за оценка са **5 публикации**, една от които е самостоятелна, а останалите четири са в съавторство с научния ръководител, като всички са свързани с темата на дисертацията.

Наукометричните показатели съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му.

Всички представени трудове са лично дело на автора. Никъде в трудовете не се забелязва наличието на плагиатство или други практики, несъвместими с академичния интегритет.

3. Критични бележки и препоръки.

Дисертацията би спечелила, ако се посочат в отделна част ограниченията на изследването и насоките за бъдещи разработки, въпреки че тези въпроси са споменати на няколко места.

Освен това препоръчвам, особено с оглед на евентуално публикуване на текста, да се огледа внимателно езика, тъй като се срещат езикови и/или печатни неточности и грешки.

4. Заключение

С оглед на всичко гореказано, като член на научното жури давам положителна оценка за научната работа на кандидата Константинос Парисис и изразявам своята подкрепа за присъждане на научната и образователна степен „Доктор“ в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, Професионално направление 2.1. Филология, Научна специалност „Немски език“. Представените трудове съдържат научни и приложни резултати, които представляват принос в изследваната област и отговарят напълно на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му.

Дата: 10.11.2025 г.

Рецензент: проф. дфн Ирена Василева

REVIEW

of the works submitted for the educational and scientific degree of "Doctor"

Reviewer: Prof. Irena Vasileva, Dr. phil. habil.

Candidate: Konstantinos Parisis

Doctoral student in independent form of training in the Doctoral Program "German Language"; Professional field: 2.1 Philology; Area of higher education:

2. Humanities

Thesis topic: "Interkulturalität durch Sprachkonzepte im DaF-Unterricht in der griechischen Grundschule" (Interculturality through Language Concepts in German Language Teaching in Greek Primary Schools)

1. Brief biographical Information about the candidate

The candidate completed a bachelor's degree in German Studies (German Language and Philology) at Aristotle University, Thessaloniki, and a master's degree in "Didactics of German as a Foreign Language" at the Hellenic Open University in Patras. He has significant experience as a German language teacher, and since 2022 he has been a doctoral student at SWU, Department of German and Romance Studies.

2. Characteristics of the candidate's scientific and applied scientific output

All submitted works are accepted for evaluation.

The **dissertation**, with a total volume of 220 pages, consists of an introduction, four chapters, and appendices. In the **introduction**, the study examines the significance of intercultural language concepts in foreign language teaching, more specifically, in "German as a Foreign Language" (DaF) in Greece. In view of increasing migration, it is emphasized that contemporary foreign language teaching should not only teach grammar and vocabulary, but also cultural values and forms of communication in order to promote integration and intercultural understanding.

Theoretically, the study is based on cognitive approaches and the conceptual metaphor theory. Language concepts are viewed as culturally conditioned units that influence thinking and behavior.

The aim of the study is to identify intercultural linguistic concepts in two Greek textbooks for German as a foreign language and to analyze their didactic

application. The focus is on concepts such as politeness, emotions, solidarity, migration, and values.

The qualitative analysis shows that although intercultural topics are present, socio-political aspects and intercultural comparisons are insufficiently covered. This leads to the conclusion that intercultural concepts should be more strongly integrated into textbooks and systematically used in teaching in order to promote the intercultural competence of learners in a targeted manner. The research questions and the structure of the dissertation are clearly outlined.

The **first chapter** provides an overview of the literature on the subject. The focus is on contemporary research in the field of intercultural relations, which emphasizes that language is not only a means of communication but also a carrier of cultural meanings. The acquisition of language skills is viewed as a cultural process. The central theoretical basis is the distinction between "Culture with a capital C" (literature, art, philosophy) and "Culture with a small c" (everyday habits and communication routines). A number of studies have been reviewed and summarized, showing that the two dimensions are integrated differently in textbooks, with "small c" elements being crucial for the development of intercultural competence. The study shows that linguistic concepts such as joy, agreement, or identity play a central role both in the philosophical context (globalism, individualism) and in everyday linguistic actions, thus contributing significantly to the understanding of interculturality.

It is emphasized that intercultural communicative competence, which encompasses not only linguistic but also cultural norms, values, and perspectives, is at the heart of intercultural communication. Therefore, learners must not only master grammar and vocabulary, but also understand social roles, politeness strategies, and cultural expectations.

Special attention is paid to the intercultural personality, which is characterized by openness, empathy, and adaptability as the basis for successful communication between cultures. The global citizen expands on this concept by adding responsibility for global issues such as sustainability and social justice. Language concepts link the two approaches by expressing linguistic cultural values such as politeness or emotions, thus enabling intercultural understanding in practice. In addition, the essence of language concepts as carriers of interculturality and their didactic potential is clarified.

Overall, the literature review demonstrates the doctoral student's ability to approach the topic from multiple angles, critically incorporating the different perspectives of a large number of authors with publications in different languages.

The **second chapter** presents the research methodology, namely intercultural language concepts in the textbooks *Beste Freunde 2* and *DaF- Kompakt A1-B1* in the context of German language teaching in Greek schools. It is based on four main methods: corpus-oriented analysis, qualitative content analysis, type analysis, and identification of dominant elements and gaps. Using an inductive approach, categories are derived directly from the data in the textbooks in order to visualize the implicit intercultural content.

The aim is to systematize language- and culture-specific concepts - such as politeness, identity, mentality, solidarity, family, positivity/negativity - and to compare their representation in the two cultures. The qualitative analysis allows patterns, differences, and universal values to be identified and their linguistic and visual representation in textbooks to be interpreted. In this way, the methodology contributes to a more targeted detection and assessment of intercultural aspects in language teaching.

This chapter describes the criteria for extracting the corpus, as well as the division of the identified language concepts into three groups: communicative language concepts of interculturality, social language concepts of interculturality, and culturally related language concepts of interculturality.

The **third chapter** is the core of the study and presents a "Qualitative- empirical analysis of language concepts in relation to interculturalism" in the textbooks examined. Based on the adopted methodology, 37 language concepts with a total of 141 references are systematically analyzed. The aim is to examine their intercultural relevance as well as their linguistic, discursive, and sociocultural realization. The empirical analysis is based on a threefold categorization by basic types and takes into account both quantitative aspects (frequency of concepts) and qualitative characteristics (didactic application and impact on learners). The results are based on the manifestations (documented in the Appendix) and show, among other things, the distribution of concepts into categories such as linguistic concepts related to communication, society, and culture. As a result of an extremely detailed analysis, it is concluded that intercultural concepts are present in textbooks but are unbalanced. For didactics to be modern, intercultural learning must be an integral part of language teaching and encourage greater reflection, change of perspective, and cultural diversity.

The **conclusión** (Chapter 4) summarizes the results of the study, which shows that language concepts in German as a foreign language textbooks are not abstract categories, but have a direct impact on teaching practice. Conscious consideration of these concepts links language learning, cultural experience, and intercultural competence. Socially oriented concepts in particular, such as the

educational system, encourage active comparison and broaden cultural horizons. The three groups of concepts examined place different emphases. Overall, however, it has been found that textbooks remain strongly focused on Germany and often convey interculturalism in a one-dimensional way. A didactic reorientation is recommended that uses language concepts in a more interconnected and reflective way so as to eliminate stereotypes and promote a genuine capacity for intercultural dialogue. Language concepts are not just educational content, but carriers of cultural values and tools for intercultural personality formation.

I fully agree with the **contributions** in the dissertation listed by the author at the end of the abstract (pp. 47-48) and will not repeat them here. I must emphasize that the thesis is characterized by exceptional depth, complexity, and attention to detail, as well as by a strict, clear, and logical organization of the text, without unnecessary deviations from the topic.

The **bibliography** contains 128 sources, which are very appropriately selected and cover the entire spectrum of the topic. Three online sources are also included, as well as a list of Greek official documents regulating this type of education.

The **abstract** adequately reflects the content of the dissertation within 48 pages.

Five publications are presented for evaluation, one of which is single-authored, while the other four are co-authored with the supervisor, all of which are related to the topic of the dissertation.

The scientometric data meet the requirements of the Law on Academic Staff Development in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Implementation.

All submitted works are the author's own work. Nowhere in the works is there any evidence of plagiarism or other practices incompatible with academic integrity.

3. *Critical comments and recommendations*

The dissertation would benefit from a separate section outlining the limitations of the study and directions for future research, even though these issues are touched upon in several places.

In addition, I recommend, especially with a view to a possible publication of the text, that the language be carefully reviewed, as there are linguistic and/or typographical inaccuracies and errors.

4. *Conclusión*

In view of the above, as a member of the scientific jury, I give a positive assessment of the scientific work of the candidate Konstantinos Parisis and express my support for awarding him the scientific and educational degree of "Doctor" in the field of higher education 2. Humanities, Professional field 2.1. Philology, Scientific specialty "German Language." The presented works contain scientific and applied results that contribute to the field of research and fully meet the requirements of the Law on Academic Staff Development in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Implementation.

IRENA
GEORGIEVA
VASSILEVA

Digitally signed by IRENA
GEORGIEVAVASSILEVA
Date: 2025.11.09 11:07:23
+02'00'

Date: 10.11.2025

Reviewer: Prof. Irena Vasileva, Dr. phil. habil.